Άργος Τύπου Monitor
Πηγή: ΑΥΓΗ / Σελίδα: 43
Ημ/νία: 29-06-2008
Τίτλος: ΛΟΥΚΙΑ ΡΙΚΑΚΗ / Διαστάσεις: 27,13x33,70

ΛΟΥΚΙΑ ΡΙΚΑΚΗ (καλλιτεχνική διευθύντρια του Ecofilms):

Με την τέχνη οφείλουμε να ξεσηκώνουμε τους ανθρώπους, για να απαιτήσουν μια καλύτερη ζωή

Περισσότερες από 130 ταινίες προβλήθηκαν στο φετινό «ανήσυχο» πρόγραμμα του Ecofilms Ρόδου που ολοκληρώνεται σήμερα: εκτός από τις ταινίες που διαγωνίζονταν αναδεικνύοντας οικολογικά-κοινωνικά ζητήματα, προβλήθηκε το μνημειώδες ντοκιμαντέρ-ποταμός του Λουί Μαλ «Η Ινδία φάντασμα», δύο ταινίες του Βέρνερ Χέρτζογκ γυρισμένες στην Ελλάδα του 1968 (!) - η μία είναι η συγκλονιστική μικρού μήκους «Τελευταίες λέξεις», για έναν λυράρη που πέρασε τη ζωή του στη Σπιναλόγκα των λεπρών. Στη Ρόδο είχαμε ακόμη το αφιέρωμα στο πολιτικό ντοκιμαντέρ αλλά και τα «αποτυπώματα μνήμης και εξορίας» στην ταινία «Υπόσχεση στους νεκρούς», για την επιστροφή στη Χιλή του Αριελ Ντόρφμαν, συγγραφέα και υπουργού Πολιτισμού του Αλιέντε...

Συνέντευξη στον Κώστα ΤΕΡΖΗ

Όγδοη διοργάνωση η φετινή για το Ecofilms της Ρόδου, που ολοκληρώνεται σήμερα. Παρατηρώ ότι χρόνο με το χρόνο ενισχύεται στις επιλογές σας το «πάντρεμα» της οικολογίας με θέματα που εδράζονται σε προβλήματα της παγκοσμιοποίησης ή έχουν πολιτικές και κοινωνικές αιχμές...

Τι είναι ο κινηματογράφος; Είναι ένα μαζικό θέαμα που αναπόφευκτα δημιουργεί πρότυπα, αισθητικά, ηθικά, πρότυπα συμπεριφοράς, κατά συνέπεια πρότυπα καταναλωτικά. Ταυτόχρονα, τα περισσότερα οπτικοακουστικά κατασκευάσματα που καταναλώνουμε στη μικρή και τη μεγάλη οθόνη σχεδιάζονται με «επιστημονική» ακρίβεια, έτσι ώστε να οδηγήσουν το κοινό σε συγκεκριμένες συμπεριφορές. Το κύκλωμα της διανομής των ταινιών εμποδίζει όλο και πιο πολύ την έξοδο στις αίθουσες των ανεξάρτητων εκείνων φωνών-ταινιών που διατυπώνουν ανένταχτες απόψεις, που εκφράζουν ανησυχίες για την κατάσταση των πραγμάτων. Αυτές οι φωνές είναι αντίθετες στα συμφέροντα του καταναλωτισμού, και γι' αυτό περιθωριοποιούνται. Ευτυχώς υπάρχουν ακόμη ανεξάρτητες διέξοδοι, όπως είναι ορισμένα φεστιβάλ κινηματογράφου, λέσχες και άλλοι φορείς που φιλοξενούν αυτές τις ταινίες και αποδεικνύουν με τις προβολές τους ότι το κοινό είναι εκεί, πιο ανήσυχο από ποτέ και θέλει να δει ποιοτικό κινηματογράφο που να υπογραμμίζει τα κακώς κείμενα. Κάθε χρόνο στο φεστιβάλ της Ρόδου διαπιστώνουμε με πολύ μεγάλη χαρά ότι το βραβείο κοινού πηγαίνει στις πιο τολμηρές αισθητικά και πολιτικά ταινίες του προγράμματος και πάντως σε ταινίες που είναι ριζοσπαστικές σε σχέση με την τρέχουσα αντίληψη της κινηματογραφικής γραμματικής, με άλλα λόγια εκείνης που φιλοξενούν οι αίθουσες που μυρίζουν ποπ κορν από χιλιόμετρα...

Δηλαδή πιστεύετε σ' αυτό που ονομάζουμε «απαιτητικό κοινό» Και ο ρόλος αυτών που το διαμορφώνουν, ή αυτών που κάνουν ταινίες;

Σε κάθε μέρος της γης το κοινό του σινεμά είναι ανήσυχο: μπορεί να πιπιλάει τις καταναλωτικές καραμέλες, μόλις όμως αναγνωρίσει μια ειλικρινή κατάθεση σε μια ανεξάρτητη ταινία είναι εκεί για να την χειροκροτήσει. Εχουμε ευθύνη ως κοινό και ακόμη μεγαλύτερη ευθύνη ως δημιουργοί να παράγουμε σκέψη και ταινίες αντίθετες στη διαβρωτική ροή των πραγμάτων. Έχουμε ευθύνη όλοι να μην ενδώσουμε στις σειρήνες του καταναλωτισμού, γιατί τότε απεμπολούμε τη σχέση μας με την τέχνη και την υποχρέωσή μας απέναντι στην κοινωνία: να πηγαίνουμε ως ανήσυχοι πολίτες τα πράγματα όλο και πιο μπροστά. Αυτός υπήρξε ανέκαθεν ο ρόλος της τέχνης. Ο καναπές είναι για άραγμα. Η τέχνη είναι για ξεσήκωμα. Κι εμείς οφείλουμε να είμαστε πολίτες ανήσυχοι. Να ξεσηκώνουμε τους υπόλοιπους να απαιτούν καλύτερα πράγματα από τη ζωή τους. Να μην συμβιβάζονται, να μην λουφάζουν στον καναπέ... Να μην περιορίζουν τη φαντασία ή την περιέργειά τους. Οι ταινίες μάς θυμίζουν ότι για να είμαστε ζωντανοί πρέπει να μιλάμε καθημερινά για τα πράγματα που μας νοιάζουν. Κι αν η ζωή αυτή μας έταξε να δουλεύουμε με τα υλικά της τέχνης, οφείλουμε να επιστρέφουμε τα διπλά από αυτά που πήραμε, με σεβασμό και αγάπη. Έτσι φροντίζουμε την ανθρώπινη φύση, την ισορροπία της. Το φαινόμενο της κατανάλωσης έχει πάρει «τρομοκρατικές» διαστάσεις και όχι μόνο δεν διώκεται αλλά ενθαρρύνεται. Άχρηστη τροφή, άχρηστα αντικείμενα που λόγω της εφήμερης χρήσης τους καταλήγουν στα άχρηστα, στα σκουπίδια.

Πώς ήταν όλα αυτά τα χρόνια η εμπειρία της συν-διοργάνωσης του Φεστιβάλ με την τοπική αυτοδιοίκηση;

Από την πρώτη στιγμή που βρεθήκαμε στη Ρόδο ο τότε δήμαρχος Γιώργος Γιαννόπουλος μάς υποδέχθηκε θερμά γιατί αντιλήφθηκε το περιεχόμενο, τις προοπτικές και τις δυνατότητες ανάπτυξης του θεσμού. Επίσης είχε από την αρχή πολύ συγκεκριμένες θέσεις για το πώς θα καθιερώναμε τον θεσμό. Δική του ιδέα ήταν η δωρεάν είσοδος για το κοινό. Με τον ενθουσιασμό της πρώτης περιόδου ανακαινίστηκαν οι κινηματογράφοι, λειτούργησε έπειτα από πολλά χρόνια ο θερινός κινηματογράφος «Ρόδον» και εξοπλίστηκε με νέα μηχανή προβολής που αγόρασε τότε ο δήμος. Γενικά ήταν μια πολύ καλή υποδοχή, η οποία όμως βασιζόταν στο προσωπικό ενδιαφέρον του δημάρχου. Δεν είμαι πολύ σίγουρη ότι όλες οι άλλες υπηρεσίες του δήμου με τις οποίες έπρεπε να συνεργαστούμε είχαν την ίδια αντίληψη εκτός από μία, τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος: στην πρωτοβουλία του διευθυντή της Μιχάλη Καΐκη οφείλουμε το γεγονός ότι βρεθήκαμε στη Ρόδο. Οι υπόλοιποι φοβάμαι ότι απλά ακολουθούσαν τα γεγονότα και τις πρωτοβουλίες μας, σε συνεργασία πάντα με τον δήμαρχο. Γι' αυτό ορισμένες φορές αντιμετωπίσαμε πολλά πρακτικά προβλήματα... Και καταλήγαμε πάντα για επίλυση στο γραφείο του δημάρχου... Εάν δεν έδειχνε ο ίδιος ενδιαφέρον δεν θα προχωρούσαν ποτέ τα πράγματα όπως προχώρησαν. Πιστεύω ότι κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο για ένα θεσμό τέτοιας εμβέλειας και προοπτικής, να υπάρχει δηλαδή κάποιος που να αντιλαμβάνεται το περιεχόμενό του και να το θεωρεί και δικό του. Ο τότε δήμαρχος Ρόδου μάλιστα πήρε και πολύ τολμηρές θέσεις και πρωτοβουλίες σε κρίσιμες στιγμές και μας βοήθησε να φθάσουμε το φεστιβάλ εδώ που είναι σήμερα.

Όμως, γενικά οι πρωτοβουλίες με τέτοιο ορίζοντα επειδή υπογραμμίζουν τη διαφορά που έχει μια διοργάνωση με διεθνές όραμα και εμβέλεια από την καθημερινή πολιτιστική μετριότητα που σερβίρεται αφειδώς στην επαρχία, αντιμετωπίζονται συχνά με καχυποψία.

Έπρεπε να παλέψουμε με αυτή την καχυποψία, με την έλλειψη ενημέρωσης, με τις συνήθειες της αρπαχτής. Ποτέ δεν αντιμετωπίσαμε αυτή τη διοργάνωση σαν μια αρπαχτή. Μάλιστα την υλοποιούμε με πολύ λίγα χρήματα, κι έτσι περιορίζονται και οι «προθέσεις» για διορισμούς, προμήθειες κ.λπ. Δεν υπάρχουν αυτά, κανείς δεν έχει μονιμότητα στο φεστιβάλ, όλες οι εργασίες που πρέπει να γίνουν δίνονται με πολύ συγκεκριμένο οικονομικό έλεγχο σε επαγγελματίες με μοναδικό κριτήριο την απόδοσή τους.

Πριν από δύο χρόνια είχαμε «αλλαγή φρουράς» στον δήμο της Ρόδου. Ποια επίδραση είχε στο Φεστιβάλ;

Όλη αυτή την ιδεολογική και ηθική στάση που χαρακτηρίζει από την πρώτη στιγμή το Φεστιβάλ έπρεπε να την εξηγήσω και στη νέα δημοτική αρχή. Εκεί υπήρξα απολύτως σαφής για τις προθέσεις, το περιεχόμενο του Φεστιβάλ και τη διαχείριση των οικονομικών, και επειδή όλα έγιναν με διαφάνεια και κυρίως επειδή το Φεστιβάλ είναι πια πολύ αγαπητό στο κοινό της Ρόδου, ο κόσμος εδώ διεκδίκησε από τη νέα δημοτική αρχή την απρόσκοπτη λειτουργία του θεσμού. Επίσης υπήρξα απολύτως σαφής και σε σχέση με τη δική μου πολιτική τοποθέτηση. Δεν πιστεύω ότι έχει κανένα νόημα να υποκρίνεται κανείς συμπεριφορές και ηθικές που δεν του ανήκουν για να τα έχει καλά με όλους. Μίλησα ανοιχτά για το ποια είμαι τι πιστεύω, τι ψηφίζω, τι υποστηρίζω, τι είδους ταινίες κάνω, τι είδους φεστιβάλ πιστεύω ότι πρέπει να κάνουμε... Όταν ανοίξεις τα χαρτιά σου και δουλεύεις εντατικά για να μην προδώσεις τις προθέσεις σου, τότε και οι άλλοι σε αποδέχονται.